

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Co[nstantini ad Eusebiu[m]] epistola de apparatio[n]e sacroru[m]
voluminu[m]. Victor Constantinus Maximus Augustus Eusebio. Cap. XXXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII DE VITA

CAP. Quod de Pascha et ceteris sacris voluminib⁹ ad Euse. scripsit.

XXXIII

IS verò magna cura cōpleteſtens Dei ecclesiās, de parādiſ faſcris codicibus, ad nos ſcriptam epiftolā miſit: quemadmo-
dum etiā de ſanctissimo Paſchæ festo. Nam cū nos dedi-
cato illi libello arcanam huius festi rationem retexeramus:
quemadmodū nos compenſarit, honorificeq; responderit,
quiuis ex eius ad me literis facile potest intelligere.

Conſtantini ad Eusebiū epiftola in qua de paſcha orationē laudat.

CAP.

XXXV.

Difficillimū ſane opus eſt, & ſupra omnē orationis facul-
tatē poſitū, myſteria Christi pro dignitate explicare,,
& iſtitutā de Paſchate controuerſiā vnde orta & quo ,
modo, laborioſe quidē, ſed utiſter ad exitū adducta ſit: con-
gruēti oratione exponere. Nā numinis magnificentiā ne illi ,
quidē qui eā mēte cogitatione q; aſſequi queūt, ſatis pro di-
gnitate ſua vlla orationis facultate explicare poſlūt. Verūta ,
mē incredibilis volūtatis et ſtudii tui magnitudinē admirās: ,
cū ipſe libellū tuū libēter legi: tū etiā vt iſ plurib⁹ diuinariū ,
rerū verē ſtudioſis ederetur, quoniā ita voluisti, edicto man-
daui. Quapropter cū animaduertas quanta audiſtate iſta tā ,
p̄clarā munera abſ tua prudētia accipim⁹: viſe, vt quib⁹ ipſe ,
te p̄ceptionib⁹ educatū eſſe fateris: hiſ nos, & quidē frequē-
tionib⁹, alacriores reddas. Te vero q; vulgo dici ſolet ſpōte ,
currentē ad vſitata tua curricula adhortor, quādoquidē hec ,
tua fiducia oſtēdit dignū te inueniſſe lucubrationū tuarum ,
interpretē, qui illas in noſtrā linguam cōuertat, q; uſa ſa-
ne queat eloquutio tā p̄clararū rerū cōſequi dignitatē atq; ,
hec quidē hac de re ei⁹ epiftola fuit. Quod vero ad nos de ,
lectionū diuinariū apparatiōe ſcribebat id ferē eiusmodi eſt ,

Conſtantini ad Eusebiū epiftola de apparatiōe ſacrorū voluminū.

CAP.

XXXVI.

CVM Dei ſeruatoris noſtri prouidētia factū ſit: vt in hac
vrbē noſtri cognomine infinita ferē multitudo ſanctis
ſimaeſe ecclesię cōſecrāt: aequū ſane imprimis eſt vide
tur, vt vniuerso eorū cōetu mirabiliter aucto, ecclesię quoq;
plures in ea iſtituātur. Quapropter quid nobis videatur ac
cipe. Viſum eſt hoc ſignificare prudētię tuę, vt quīquaginta
illarū ſcripturarum volumina quarū & apparatiōe & viſum
maximē ecclesiā necessariū cognoscis, queq; preterea facile
legi & circūferri queūt, ab artificib⁹ ſcīte ſcribēdi peritis po-
litiore

, litiore mébrana describi cures. Nostra clemézia ad puincia
, præfectū literas dedimus, penes quē totius administrationis
, summa est, vt quę ad eas cōficiendas necessaria videātur oīa
, sūma diligētia suppeditari curet. Nā vt codices scripti q̄ ce
, lerrimè apparētur, tuarū id partiū est. Ad eos verò pferēdos
, vehicula duo publica huius nostrę epistolę authoritate acci
, pies. Ita enim q̄ pulchrè descripta sunt, etiā ad nostrū cōspe
, ctū facillimè perferētur, si ad hoc mun⁹ obeundū aliquē ex
, tua ecclesia ministrū delegeris: qui, vt ad nos venerit, nostrā
, erga ipsū humanitatē sentiet. Dc⁹ te cōseruet frater dilecte.

Quomodo hec volumina apparata sunt. CAP. XXXVII.

Hoc Imperatoris mandatū res ipsa celeriter cōsequuta
est, cum in membranis curiose elaboratis, terniones &
quaternioncs mitteremus: quod ipsum altera impera
toris responsio declarabit, in qua cū audisset vrbē apud nos
Cōstantiā, quę ante quidē incredibili superstitione imbutos
ciues habebat, nouo pietatis studio veterē idololatria erro
ré cōmutasse: cū gaudere se significauit, tū factū hoc pbare.

*Quomodo Gaζa emporiū, proprie Christianismū ciuitatis no
mine donata sit, et Constātia vocitata. CAP. XXXVIII.*

Ita igitur accidit, vt Constantia Palestinae, quę salutarem
Dei cultū sibi ascuerat: maiore cū apud Deū tū etiā im
peratorē honore esset. Et quoniā iam eiusmodi extiterat,
qualis antea nō erat: nomē vetus cū prestatiore sororis impe
ratoris noīe cōmutauit. Hoc idē pluribus in locis factitatū.
*Quēadmodū in Phœnicia restaurata sit Cōstantia, et in ceteris oī
nibus ciuitatibus idola summota: et ecclesiæ coædificatæ sint.*

CAP.

Quemadmodū etiam in vrbē quadā Phœniciae impera
toris cognomine, in qua ciues statuis pōne innumera
bilibus in ignē coniectis, salutarē Dei legē surrogarūt.
In reliquis etiā puinciis, cū sua spōte homines ad salutis co
gnitionē se adiūgerent: passim sanè oībus locis & vrbib⁹ so
lēnia sacra in oī statuarum varietate posita, tanq̄ res vanas &
futiles delebāt: & fana ac delubra mirandā in altitudinē ex
ædificata, nemine præcipiē solo æquabāt: eisdēq; fundamē
tis ecclesiæ inædificatæ, superiorē sententiā erroreq; depone
bāt. Sed oēs pij imperatoris res gestas sigillatim persequi nō
nostrarū magis partiū est: quā eorum, qui perpetuo ad cius
congresum sermonēq; adhibiti sunt. Nos verò, quoniā bre
uiter quę nobis nota fuerūt, literarū monumētis mādauim⁹:

Pp. 2 perge-